

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) และได้ลงนามใน Agreement Trade-Related Aspects on Intellectual Right หรือที่เรียกกันว่า TRIPS ก่อให้เกิดพันธกรณีที่ประเทศไทยจะต้องให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพต่อประเทศสมาชิก อีกทั้งกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 86 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการประดิษฐ์ค้นคว้า คิดค้นเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษา พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งรัฐบาลทุกชุดต่างก็ให้ความสำคัญกับการดำเนินการด้านทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าว

รายได้ของประเทศไทยมากกว่า ร้อยละ 60.00 มาจากการส่งสินค้าออกไปต่างประเทศ การที่ประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าวและไม่ดำเนินการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดอุปสรรคและการกีดกันด้านการค้าในประเทศคู่ค้าขึ้น โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป

กรณีดังกล่าวทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ทบทวนรายชื่อประเทศคู่ค้าที่ไม่ให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพภายใต้ มาตรการ 301 พิเศษ ประจำปี 2550 โดยได้เลื่อนสถานะของประเทศไทยจากประเทศที่ต้องจับตามอง (Watch List-WL) เป็นประเทศที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ (Priority Watch List-PWL) โดยอ้างว่าไทยไม่ได้ให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของสหรัฐ ฯ อย่างเพียงพอ ผลกระทบต่อกรณีดังกล่าวทำให้ภาพพจน์ของประเทศไทยในสายตานักลงทุนต่างชาติไม่ดีเท่าที่ควร นักลงทุนต่างชาติขาดความมั่นใจในการได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการลงทุน ส่งผลให้รัฐบาลไทยต้องใช้มาตรการกวดขันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเข้มงวดยิ่งขึ้น โดยมีกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดมาตรการดังกล่าว (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2548)

โดยมีข้อกล่าวหาสำคัญ เช่น การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญายังปรากฏให้เห็นอยู่โดยทั่วไป โดยเฉพาะในพื้นที่เฝ้าระวังพิเศษ, การเพิ่มขึ้นของการละเมิดบนอินเทอร์เน็ต, เคมเบิลทีวี, สัญญาณดาวเทียม ยังไม่ให้ความสำคัญเรื่องสิทธิบัตรยา ซึ่งผลของการถูกจัดลำดับดังกล่าวทำให้การส่งสินค้าไปขายยังประเทศสหรัฐอเมริกานั้นต้องเสียภาษีที่สูงกว่าประเทศอื่นส่งผลกระทบต่อการส่งออกเป็นอย่างมากและปัจจุบันสหรัฐอเมริกาเริ่มบังคับใช้กฎหมายการค้าไม่เป็นธรรม โดยสินค้าที่ผลิตจากขั้นตอนที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาจะถูกห้ามนำเข้าประเทศและสามารถดำเนินคดีกับ

ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ในขณะที่สหภาพยุโรปได้กล่าวหาประเทศโดยเฉพาะการฟ้องเยียวทางแพ่งและมีแนวโน้มที่ประเทศเกาหลีและญี่ปุ่นจะเริ่มนำปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญามาใช้ในประเทศไทยมากขึ้นด้วย

ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศไทยได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเป็นภัยคุกคามความมั่นคงด้านเศรษฐกิจเพราะปัญหาดังกล่าวได้ทำความเสียหายให้แก่ภาคเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นมูลค่าหลายพันล้านบาท กระทบต่อภาพพจน์ของประเทศไทยในสายตานักลงทุนต่างชาติและอาจทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในการได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการลงทุนหรืออาจถูกกีดกีดทางการค้าในเวทีการค้าโลก เช่น สิทธิบัตรเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์และการคุ้มครองทางการค้าเหล่านี้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับผู้ผลิตและผู้บริโภค เนื่องจากผู้ประกอบการที่แท้จริง ไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับสินค้าปลอมแปลงได้ ซึ่งเป็นการทำลายความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศเป็นอย่างมากยิ่งไปกว่านั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับภาครัฐในเรื่องการเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีเป็นการขาดโอกาสในการนำรายได้มาพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันยังปรากฏการกระทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอยู่โดยทั่วไป ทั้งในด้านการผลิต การค้า การจำหน่าย การนำเข้าส่งออกและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องในการกระทำละเมิดมากขึ้น ทำให้การป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญามีความยุ่งยากตามไปด้วย ฉะนั้นจึงควรดำเนินนโยบายในการป้องกันปราบปรามให้สอดคล้องและบูรณาการกันมากยิ่งขึ้นเพื่อหยุดยั้งการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาให้ได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่ง

สมมติฐานการวิจัย

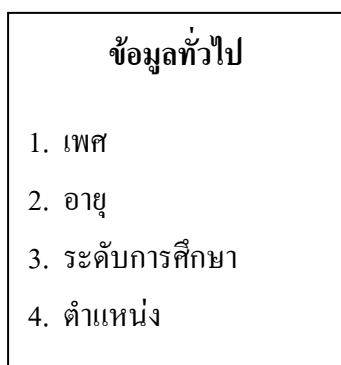
1. ข้าราชการตำรวจที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แตกต่างกัน
2. ข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แตกต่างกัน
3. ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แตกต่างกัน
4. ข้าราชการตำรวจที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ผู้วิจัยใช้แนวทางการปฏิบัติงานตามหลักการและทฤษฎีตำรวจสมัยใหม่ (Modern Policing) 5 ทฤษฎี 1 หลักการของ พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์ (2550) มาใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกัน
ปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของ
กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิด
เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

1. ด้านการบังคับใช้กฎหมาย
2. ด้านตำรวจชุมชนสัมพันธ์
3. ด้านการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม
4. ด้านตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
5. ด้านแนวคิดหน้าตาแตกต่าง
6. ด้านหลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตาม
แนวทางของชุมชนแนวทางของชุมชน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
2. ทราบความแตกต่างของความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำแนกตามสถานะภาพ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่ง
3. ทราบความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ด้านป้องกันปราบปรามให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีขอบเขตงานวิจัยโดยแบ่ง ได้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจึงประกอบด้วยแนวคิดหรือทฤษฎีสำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล 4 ประการ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาจากแนวคิดและทฤษฎีของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ใช้ทฤษฎีในการป้องกันและปราบปรามประกอบไปด้วย 5 ทฤษฎี 1 หลักการ มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย

1.2.2 ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์

1.2.3 ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม

1.2.4 ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

1.2.5 ทฤษฎีหน้าต่างแตก

1.2.6 หลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาวิจัยจากข้าราชการตำรวจทั้งชายและหญิงในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 193 นาย

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาความคิดเห็นข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยศึกษาตั้งแต่เดือนมกราคม-มีนาคม 2556 รวมระยะเวลา 3 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2. ข้าราชการตำรวจ หมายถึงข้าราชการซึ่งรับราชการในกรมตำรวจ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือน และหมายความรวมถึงข้าราชการตำรวจ ซึ่งกรมตำรวจแต่งตั้ง หรือสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจากผู้ว่าจ้างด้วย

3. อาชญากรรม หมายถึง การกระทำใด ๆ ซึ่งกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในขณะนั้นบัญญัติ ว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้สำหรับความผิดนั้น

4. การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การใช้มาตรการและวิธีการต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้ เกิดอาชญากรรมขึ้นได้โดยง่ายและหรือเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิดของคนร้าย หรือ การเตรียมการเพื่อมิให้เกิดการกระทำผิดขึ้นตาม ฌรณศ์ บำรุงรัตน์ (2535) แบ่งการป้องกัน อาชญากรรมออกเป็น 3 ด้าน คือ

4.1 ด้านการบังคับใช้กฎหมาย หมายถึง การนำกฎหมายไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ กรณีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่ถ้ากฎหมายบัญญัติไว้ไม่ชัดเจนหรือตีความหมายได้หลายนัยแล้วต้องมีการตีความกฎหมาย กล่าวคือ เป็นการเพ่งเล็งถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงที่ซ่อนอยู่ใต้ตัวอักษร

4.2 ด้านตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่เป้าหมายเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของตำรวจและมองภาพพจน์ของตำรวจดีขึ้นและในที่สุดเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม ความร่วมมือช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในชุมชนได้เอง

4.3 ด้านการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม หมายถึง การออกแบบสภาพแวดล้อมทั้งรูปธรรมและนามธรรมให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสามารถลดอัตราการเกิดอาชญากรรมและความหวาดกลัวของผู้อยู่อาศัยลงได้เพื่อลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม

5. การปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง การใช้มาตรการระงับการกระทำความผิดและการจับกุม หรือการควบคุมอาชญากรเพื่อป้องกันอาชญากรย้อนกลับมาประกอบอาชญากรรมขึ้นอีกตาม พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์ (2550) แบ่งการปราบปรามอาชญากรรมออกเป็น 2 ด้าน คือ

5.1 ด้านตำรวจผู้รับใช้ชุมชน หมายถึง หลักการการทำงานของตำรวจ ซึ่งส่งเสริมสนับสนุน แก่ต้นเหตุเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยเทคนิค

การแก้ต้นเหตุปัญหา ด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน

5.2 ด้านทฤษฎีหน้าต่างแตก หมายถึง ปัญหาเพียงเล็กน้อย ถ้าไม่ได้ตรวจสอบ
นานวันเข้าก็อาจจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ได้

5.3 ด้านหลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน หมายถึง
หลักปฏิบัติตามความเป็นจริงที่ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานตำรวจให้เป็นไปด้วยดีและ
มีประสิทธิภาพ

6. การละเมิด หมายถึง การล่วงเกินหรือฝ่าฝืนจารีตประเพณีหรือกฎหมายที่มีบัญญัติไว้
คือ การกระทำให้ผู้อื่นเสียหายโดยผู้กระทำไม่มีสิทธิที่จะกระทำเช่นนั้น

7. ทรัพย์สินทางปัญญา หมายถึง ผลงานอันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์
ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทรัพย์สินอีกชนิดหนึ่ง นอกเหนือจากสังหาริมทรัพย์ คือ ทรัพย์สินที่สามารถ
เคลื่อนย้ายได้ เช่น นาฬิกา รถยนต์ โต๊ะ เป็นต้น และอสังหาริมทรัพย์ คือ ทรัพย์สินที่ไม่สามารถ
เคลื่อนย้ายได้ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นต้น